

การดำเนินการควบคุมกัญชา กัญชง เป็นยาเสพติดให้โทษ

กระทรวงสาธารณสุข

8 พฤษภาคม 2567

สถานการณ์กำกับดูแลกัญชาในปัจจุบัน

- ปัจจุบันพืชกัญชา ไม่เป็นยาเสพติด
- สารสกัดจากพืชกัญชา ที่มี THC มากกว่า 0.2% w/w เท่านั้นที่เป็นยาเสพติด ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ที่ออกตามประมวลกฎหมายยาเสพติด
- ช่อดอกกัญชา มีสถานะเป็นสมุนไพรควบคุม ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565

Pain point

- ไม่มีกฎหมายควบคุมการปลูก
- ประชาชนจำนวนมากสามารถปลูกได้ (ไม่มีกฎหมายควบคุม)
- มีการใช้กัญชา นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และการใช้เป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ร้านจำหน่ายกัญชาสามารถเข้าถึงได้ง่าย

การควบคุมตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ

- ควบคุมช่อดอกกัญชาและสารสกัดเป็นยาเสพติด ยกเว้นเส้นใยและเมล็ด
- ควบคุมการปลูกกัญชา
- ต้องจัดทำรายงานเกี่ยวกับกัญชา เช่น พื้นที่ปลูก การนำเข้า การใช้ช่อดอกและสารสกัด

กัญชา

- ช่อดอกกัญชาเป็นส่วนที่มีสาร THC หรือสารเมาในปริมาณมาก
- ใบ กิ่งก้าน ราก ลำต้น เมล็ด เป็นส่วนที่มีสาร THC หรือสารเมาในปริมาณน้อย

เปรียบเทียบการควบคุมกัญชาแต่ละรูปแบบ

การควบคุม	ก่อนปี 2562 (คุมเป็น ยส. 100%)	ปี 2562 กัญชาทางการแพทย์และการ ศึกษาวิจัย (คุมกัญชาเป็น ยส. และยกเว้น บางส่วน)	ปี 2563 กัญชาทางการแพทย์ และ เศรษฐกิจ (คุมกัญชาเป็น ยส. และยกเว้น ส่วน “ใบ” เพิ่มจากปี 2562)	ปี 2565 กัญชาเพื่อสุขภาพและเศรษฐกิจ (เฉพาะสารสกัดจากกัญชาเป็น ยส.)	ข้อเสนอ ปี 2567 กัญชาทางการแพทย์และสุขภาพเพื่อสร้างมูลค่า ทางเศรษฐกิจ (คุมกัญชาเป็น ยส. โดยยกเว้น ใบ กิ่งก้าน ราก ลำต้น เมล็ด และสารสกัด THC ≤ 0.2%)
ส่วนของ กัญชาที่ ควบคุมเป็น ยส.	/ ต้นกัญชา / ช่อดอก / สารสกัด X เส้นใยและเมล็ด	/ ต้นกัญชา / ช่อดอก X เปลือก แกนลำต้น เส้นใยแห้ง X สารสกัดที่มี THC ≤ 0.2%	/ ต้นกัญชา / ช่อดอก X ใบ X เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่งก้าน ราก X สารสกัดที่มี THC ≤ 0.2%	/ สารสกัดที่มี THC > 0.2% X ต้นกัญชา X ช่อดอก	/ ต้นกัญชา / ช่อดอก / สารสกัดที่มี THC > 0.2% X ใบ X เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่ง ก้าน ราก X เมล็ด X สารสกัดที่มี THC ≤ 0.2% w/w
คุมการปลูก				X	
คุมการเสพ สันนาการ				X	
คุมการสูบ				มีกฎหมายคุม แต่บังคับใช้ยาก	
การใช้ทางการแพทย์	X พรบ. ยส. 2522 ไม่เปิดให้ใช้ ทางการแพทย์				
การใช้ใน ผลิตภัณฑ์	X				

นโยบายรัฐบาล

“กัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ
เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ”

โดย

1. คุมกัญชาเป็นยาเสพติด

2. ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ

1. คุณกัญชาเป็นยาเสพติด

การแก้ไขประกาศ สธ. เรื่อง ระบุชื่อ ยส.5 **ควบคุมให้ “กัญชา กัญชง” เป็น ยส.5**

ยกเว้น ใบ เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่งก้าน ราก เมล็ด และสารสกัดที่มี THC ไม่เกิน 0.2% } เทียบเคียงได้กับประกาศ สธ ระบุชื่อ ยส.5 พ.ศ.2563

ข้อดี

1. สามารถดำเนินการได้โดยเร็วกว่าการออก พ.ร.บ.
2. กำกับดูแลได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศและนโยบายของรัฐ
3. ควบคุมการปลูกได้ทั้งหมด สามารถกำกับดูแลการปลูกได้
4. แก้ปัญหาการนำไปใช้ในทางที่ผิด ลดผลกระทบทางสังคม

ข้อเสีย

1. ผู้ปลูกหรือจำหน่ายช่อดอกในปัจจุบัน ต้องขอรับอนุญาตตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งบางส่วนไม่สามารถขออนุญาตได้
2. ผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม
3. การแก้กฎหมายกลับไปกลับมา ทำให้สังคมเกิดความสับสน
4. ต้องเตรียมมาตรการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย

ขั้นตอนการแก้ไขประกาศ สธ. เรื่อง ระบุชื่อ ยส.5 ควบคุมให้ “กัญชา กัญชง” เป็น ยส.5

การดำเนินการ

รับข้อเสนอจากหน่วยงานภายนอก

เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

กระบวนการพิจารณา

- คณะอนุกรรมการกั่นกรองกฎหมายลำดับรองตามประมวลกฎหมายยาเสพติด
- คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด
- ผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส.
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขลงนามในประกาศ
- ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ระยะเวลาดำเนินการ
ประมาณ 2-3 เดือน

2. ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ

การดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ
ประมาณ 4-6 เดือน

❖ ออกกฎกระทรวงตามประมวลกฎหมายยาเสพติดเกี่ยวกับการอนุญาต

ในระหว่างที่รอกฎกระทรวงดังกล่าว การขออนุญาตและการอนุญาตให้ดำเนินการตามกฎหมายเพิ่มเติม คือ

- กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชา พ.ศ. 2564
- กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชง (Hemp) พ.ศ. 2563

(* กฎกระทรวงดังกล่าวมีการกำหนดคุณสมบัติผู้ขออนุญาตฯ หน้าที่ได้รับอนุญาต หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาต)

❖ ออกประกาศตามมาตรา 58 กำหนด ยส.5 ที่ให้เสพเพื่อรักษาโรค หรือเสพเพื่อศึกษาวิจัย

❖ สื่อสารต่อประชาชนและผู้ประกอบการให้ดำเนินการขออนุญาตตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

ระยะเวลาดำเนินการ
ประมาณ 2-3 เดือน

ผลกระทบ

ผู้ประกอบการที่ปลูก

ต้องเข้าสู่ระบบการขออนุญาต

ข้อมูลผู้จดทะเบียนการปลูกจากฐานข้อมูลปลูกกัญ (ข้อมูล ณ 15 พ.ย. 66)

จำนวนใบรับจดทะเบียน : กัญชง 36,858 ใบ

กัญชา 1,115,974 ใบ

ผู้จำหน่ายช่อดอก (Cannabis shop)

ประกอบกิจการต่อไม่ได้ เพราะช่อดอกถูกควบคุม

- ข้อมูลจากกรมการแพทย์แผนไทยฯ ณ 3 พ.ค. 67 มีผู้ขอจำหน่าย/
แปรรูป/ส่งออก ช่อดอก จำนวน 15,092 ราย

ภาครัฐ

ต้องเตรียมมาตรการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น
จากการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย

ผู้ประกอบการที่ใช้ช่อดอก/สารสกัด THC > 0.2% ในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร

1. ต้องขออนุญาต ยส.5
2. มีหน้าที่ต้องทำรายงานตามกฎหมาย ในการนำช่อดอก/สารสกัดไปใช้ผลิต
(ปัจจุบันตำรับที่เข้าข่ายดังกล่าวมีประมาณ 7-8 ตำรับ)

ผู้ป่วย

ต้องเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล โดยไม่สามารถปลูกเพื่อใช้รักษาตนเอง

ผู้อนุญาต

ภาระงานเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น รวมถึงระบบ
อิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับการดำเนินการ

การจัดการผลกระทบ

1. กำหนดระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ของประกาศฯ เพื่อให้เวลาเตรียมการกับผู้ที่จะได้รับผลกระทบ
2. อำนวยความสะดวกในการออกใบอนุญาตฯ
3. สนับสนุนให้ผู้รับอนุญาตสกัด และภาครัฐ รับมอบช่อดอกกัญชา กัญชง จากผู้ปลูกและจำหน่าย
4. ยกกระดับ Cannabis shop ปรึบให้มีการสั่งใช้กัญชาทางการแพทย์
(ขออนุญาตเป็นสถานพยาบาล มีผู้ประกอบการวิชาชีพสั่งจ่าย)
5. สำนักงาน อย. เร่งจัดทำระบบสารสนเทศรองรับการอนุญาต
6. เตรียมการรองรับการเข้าถึงยากัญชาของผู้ป่วย
7. ประชาสัมพันธ์ต่อหน่วยงานและประชาชน

การดำเนินการ	พค ๖๗	มิย ๖๗	กค ๖๗	สค ๖๗	กย ๖๗	ตค ๖๗	พย ๖๗	ธค ๖๗
๒. จัดทำกฎกระทรวงการขออนุญาต กัญชา กัญชง								
๑. จัดทำร่างกฎ เสนอ อนุ กม	—————							
๒. รับฟังความคิดเห็น ๑๕ วัน/ ทำ RIA		—————						
๓. เสนอ คกก ยส		———						
๔. เสนอ รมว.ลงนาม เสนอ ครม. - กอง ต เสนอ สนง.อย - อย.เสนอปลัด สธ ผ่าน กอง กม สป - ปลัด สธ ลงนามเสนอ รมว - รมว ลงนามเสนอ ครม			———	———	———			
๕. สลค พิจารณาเสนอ ครม รับหลักการ					—————			
๖. สคก. ตรวจสอบพิจารณาร่าง					—————			
๗. สคก. ให้อื่นยื่นร่าง						———		
๘. ครม.เห็นชอบร่าง ส่งกลับ ก.สธ						—————		
๙. เสนอ รมว ลงนาม กฎกระทรวง - กอง ต เสนอ สนง.อย - อย.เสนอปลัด สธ ผ่าน กอง กม สป - ปลัด สธ ลงนามเสนอ รมว - รมว ลงนามกฎกระทรวง							———	———
๑๐. เสนอกฎกระทรวงลงราชกิจจา - กอง ต เสนอ สนง อย ลงนาม - ส่งกฎกระทรวงลงราชกิจจาฯ								———
๑๑. ประกาศในราชกิจจา								———

หมายเหตุ
 ครม มีมติให้ขยายการจัดทำ กม ลำดับรอง
 ตามประมวล กม ยส ถึงวันที่ ๘ ธค ๖๗

การดำเนินการ	พค ๖๗	มิย ๖๗	กค ๖๗	สค ๖๗	กย ๖๗	ตค ๖๗	พย ๖๗	ธค ๖๗
๓. จัดทำประกาศ สธ ให้กัญชาใช้ทางการแพทย์								
๑. ยกร่างเสนอ อนุ กม	=====							
๒. รับฟังความคิดเห็น ๑๕ วัน/ ทำ RIA		=====						
๓. เสนอ กกก ยส			=====					
๔. เสนอ รมว ลงนาม ประกาศ - กอง ต เสนอ สนง.อย - อย.เสนอปลัด สธ ผ่าน กอง กม สป - ปลัด สธ ลงนามเสนอ รมว - รมว ลงนามประกาศ				=====	=====			
๕ เสนอประกาศลงราชกิจจา - กอง ต เสนอ สนง อย ลงนาม - ส่งประกาศลงราชกิจจาฯ						=====	=====	
๖. ประกาศในราชกิจจา							=====	